

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/302/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.37.280/2024/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó könyv kiskereskedelemmel főtevékenységként foglalkozó gazdasági társaság jogi képviselője (Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda, képviseli dr. Lendvai András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria Kfv.VI.37.280/2024/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban írtak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. Budapest Főváros Kormányhivatala mint fogyasztóvédelmi hatóság (a továbbiakban: hatóság) 2023. május 8-án helyszíni hatósági ellenőrzést végzett az indítványozó egyik budapesti kereskedelmi egységében. Az ellenőrzésről felvett jegyzőkönyv rögzítette, hogy az üzletben külön helyen vannak elhelyezve az ifjúsági irodalom körébe sorolt kiadványok, amire felirat is felhívja a figyelmet. Az indítványozó ezen a részen árusította zárt csomagolás nélkül a Könyvmolyképző Kiadó gondozásában megjelent, 14 éves kortól ajánlott „Heartstopper – Fülíg beléd zúgtam” című, könyv formátumú képregényt és egy négykötetes „Heartstopper – Fülíg beléd zúgtam” című, könyv formátumú kiadványt (a továbbiakban együtt: kiadványok), melyek szerzője Alice Oseman.
- [4] A helyszíni ellenőrzést követően 2023. május 11-én indult hatósági eljárásban az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a kiadványok egyes köteteit mikor kezdték értékesíteni, az üzlethálózat hány üzletében forgalmazták, összesen hány darabot adtak el belőle.

- [5] Az ellenőrzés eredményeként a hatóság a 2023. július 13. napján kelt, BP/2200/03940-5/2023. számú határozatával (a továbbiakban: határozat) az indítványozót 12 000 000 Ft fogyasztóvédelmi bírság megfizetésére kötelezte, előírta a kiadványok zárt csomagolás alkalmazásával történő, a többi terméktől elkülönített forgalmazását, valamint azt, hogy 30 napon belül értesítse a hatóságot a jogsértés megszűntetése érdekében tett intézkedésről. A határozat szerint a gyermekeknek szóló kiadványok első és hátsó borítóján olvasható szövegek – „két fiú egymásba szeret” –, illetve az alkalmazott grafikus képi ábrázolások – 2. kötet: hason fekve és egymás kezét fogva ábrázol két fiút, 3. kötet: kézen fogva ábrázol két fiút, 4. kötet: egymást szorosan átkarolva ábrázol két fiút – miatt homoszexualitást megjelenítő termékeknek minősülnek, melyeket az indítványozó nem különített el a többi terméktől és nem zárt csomagolásban forgalmazott. Az indítványozó ezzel megsértette a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: KR.) 20/A. § (3) bekezdését, amely a kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 210/2009. (IX. 29.) Korm. rendelet módosításáról szóló 473/2021. (VIII. 6.) Korm. rendelet nyomán 2021. szeptember 7. napján lépett hatályba. A KR. 20/A. § (3) bekezdésének az ellenőrzés időpontjában hatályos szövege szerint „[s]zületési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérést, a nem megváltoztatását, a szexualitást öncélúan ábrázoló, valamint a homoszexualitást megjelenítő, illetve népszerűsítő, gyermekeknek szóló termék a többi terméktől elkülönítve csak zárt csomagolásban forgalmazható.” A hatóság a 14 éveseknek ajánlott kiadványokra a KR. előírását annak 28. § e) pontjára figyelemmel alkalmazta, amely a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:10. § (1) bekezdésére utalva határozza meg a gyermek fogalmát. A hatóság bírság kiszabása során értékelte az enyhítő és súlyosító körülményeket is.
- [6] 2.2. Az indítványozó a határozattal szemben jogorvoslattal élt: keresetében a határozat megsemmisítését kérte elsődlegesen a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 92. § (1) bekezdés d) pontja szerint arra hivatkozással, hogy nem sértette meg a KR. 20/A. § (3) bekezdését. Másodlagosan azért, mert nem igazolt, hogy a kiadványok népszerűsítik a homoszexualitást, harmadlagosan a Kp. 92. § (1) bekezdés a) pontja és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 123. § (1) bekezdés a) pontja alapján azért, mert a határozat uniós jogba ütközik. Negyedleges kérelme szerint a határozat az Ákr. 123. § (1) bekezdés g) pontja alapján semmis a kiadó eljárásba vonásának elmaradása miatt. Ötödleges kérelme a határozat meghozatalára irányadó törvényi határidő elmulasztása miatt kérte a határozat megsemmisítését, hatodlagosan a Kp. 92. § (1) bekezdése alapján az aránytalan, ügyfélegyenlőséget sértő, kirívóan okszerűtlen és észszerűtlen mérlegelés felülvizsgálatát, a bírság 90%-kal történő mérséklését kérte.

- [7] Az indítványozó elsődleges kereseti kérelmében vitatta a hatóság jogértelmezését. Kifejtette, hogy a magyar nyelv általános szabályai alapján a KR. 20/A. § (3) bekezdése nem vonatkozik a nem elkülönítetten forgalmazott termékekre. Keresetleveléhez egy magánszakértői véleményt is csatolt, amely szerint a „többi terméktől elkülönítve” és a „csak zárt csomagolásban forgalmazható” szövegrészek között nincs vessző (írásjel). Ebből következően a törvényszöveg azt jelenti, hogy a zárt csomagolás csak akkor megkövetelt, ha a terméket a többi terméktől elkülönítik. A KR. 20. § (3) bekezdése a szexuális termékek forgalmazásánál tartalmaz vesszőt, a „zárt csomagolásban” és „a többi terméktől elkülönítve” szövegrészek között, ami szintén a fenti értelmezést támasztja alá.
- [8] 2.3. A Fővárosi Törvényszék 2024. február 8. napján kelt, 105.K.702.795/2023/15. számú ítéletével az elsődleges kereseti kérelmet elbírálv a határozatot – új eljárásra kötelezés nélkül – megsemmisítette. Az indítványozó érvelését elfogadva arra a következtetésre jutott, hogy „a többi terméktől elkülönítve csak zárt csomagolásban forgalmazható” szövegrész – tekintettel arra, hogy a „többi terméktől elkülönítve” és a „csak zárt csomagolásban forgalmazható” szövegrészek között nem található vessző – azt jelenti, hogy a kérdéses kiadványokat csak akkor kell zárt csomagolásban forgalmazni, ha azokat a többi terméktől elkülönítették. A vessző hiányából az következik, hogy ha nem a többi terméktől elkülönítve forgalmazzák a KR. 20/A. § (3) bekezdésében írt termékeket, akkor a zárt csomagolásra vonatkozó előírást nem kell alkalmazni.
- [9] A törvényszék arra tekintettel, hogy az indítványozó elsődleges kereseti kérelme alapos volt, mellőzte a további kereseti kérelmek elbírálást. Az indítványozó az uniós jog megsértését is állította, s erre figyelemmel előzetes döntéshozatali eljárás megindítását is kezdeményezte, mely kérelmet a törvényszék elutasított.
- [10] 2.4. A KR.-t a jogerős döntés meghozatalát követően – 2024. május 8-i hatállyal – a fogyasztóvédelemmel összefüggő kormányrendeletek módosításáról szóló 93/2024. (IV. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: MKR.) akként módosította, hogy a korábbi 20/A. § (3) bekezdésének szövegét a jogalkotó a (4) bekezdésbe helyezte át és egyúttal a vesszőt is beemelte az „elkülönítve” és „zárt csomagolásban” szövegrészek közé.
- [11] 2.5. A hatóság a jogerős döntéssel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a törvényszék új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Vitatta az elsőfokú bíróságnak a KR. – ellenőrzéskor hatályos – 20/A. § (3) bekezdésével összefüggésben kifejtett jogértelmezését, mert az szerinte ellentétes az Alaptörvény 28. cikke szerinti „józan ész” követelményével. A KR. 20/A. § (3) bekezdésének helyes értelmezése az, hogy az olyan tartalmú könyveket, mint a perbeli kiadványok is, a felperesnek elkülönítve és zárt csomagolással kellett volna forgalmazni. Hangsúlyozta, hogy a KR.

értelmezésekor is a jogalkotó szándékát hivatott és köteles vizsgálni. Ebből viszont az következik, hogy a KR. 20/A. § (3) bekezdése hatálya alá tartozó termékek forgalmazási körülményei még vessző hiányában is kizárólag konjunktív feltételként értelmezhetők, ellenkező esetben lehetővé válna a termékek zárt csomagolás nélküli, többi termék közötti elhelyezése. Minden logikát nélkülöz az az értelmezés, mely szerint egyaránt jogszerű a szabályozás szerinti, de az attól eltérő olyan forgalmazás is, amely úgy valósul meg, mintha a szabályozás nem is létezne.

- [12] A hatóság szerint az MKR.-ből is a jogalkotó azon szándéka tükröződik, amelyet a hatóság képviselt a KR. 2024. május 7-ig hatályos 20/A. § (3) bekezdésének értelmezése kapcsán.
- [13] Az indítványozó a felülvizsgálati ellenkérelmében a korábban előadott érvei megismétlése mellett kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását. Utalt arra is, hogy a jogvitát a Kp. 85. § (2) bekezdése értelmében az MKR. figyelmen kívül hagyásával kell elbírálni.
- [14] 2.6. A Kúria a 2024. október 17. napján kelt, Kfv.VI.37.280/2024/8. számú végzésével a jogerős döntést hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [15] A Kúria rögzítette, hogy a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság – eltérő jogi álláspontja okán – a felperes számos kereseti kérelmét – a Kp. 86. § (1) bekezdésébe ütközően – nem bírálta el. A Kúria a rendkívüli perorvoslati eljárásban nem foglalhat állást elsőként olyan keresetről, amelyről az elsőfokú bíróság nem döntött, mivel az az elsőfokú bíróság hatáskörének elvonását és a felek jogorvoslati jogának sérelmét eredményezné.
- [16] A Kúria rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a jogerős ítéletben helyesen állapította meg a jogalkalmazói jogértelmezés elvi tételét, mely szerint az Alaptörvény 28. cikkéből kiindulva a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. A Kúria ezt követően több értelmezési módszert is megvizsgált és mindegyik alapján arra konkludált, hogy a KR. 20/A. § (3) bekezdésének helyes és az Alaptörvény jogértelmezési klauzulájának megfelelő értelmezése az, hogy az abban megjelölt termékeket csak zárt csomagolásban és a többi terméktől elkülönítetten lehet forgalmazni.
- [17] A Kúria az MKR.-vel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy az a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a Kp. 120. § (5) bekezdése szerint nem volt figyelembe vehető, mivel azt a per tárgyat képező hatósági eljárás megindítását követően alkották. Rámutatott azonban a Kúria, hogy az MKR.-hez fűzött indokolás szerint a módosítás alapvetően fenntartotta a korábbi szabályozást, ugyanakkor az egyértelmű és egységes jogalkalmazás elősegítése érdekében került sor a rendelkezések pontosítására, a

módosítás célja az esetleges félreértések, félremagyarázások elkerülése volt. A Kúria rögzítette, hogy az új eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Kúria fenti jogértelmezéséből kell kiindulnia, erre figyelemmel kell az indítványozó egyes kereseti kérelmeiről dönteni.

- [18] 2.7. A Kúria végzésével szemben az indítványozó 2025. január 17. napján terjesztette elő az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszát. Álláspontja szerint a kúriai végzés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében deklarált *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elveivel, egyúttal ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében szereplő jogállamiság-klauzulájának részét képező jogbiztonság követelményével, valamint az Alaptörvény 28. cikkével is.
- [19] Az alkotmányjogi panasz a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatra hivatkozással érvel amellett, hogy bár közigazgatási bírsággal sújtották az indítványozót, arra – az Emberi Jogok Európai Bírósága által kimunkált ún. Engel-kritériumok alapján – az Alaptörvény büntetőjogi garanciarendszere – köztük a *nullum crimen sine lege* és *nulla poena sine lege* elvek – megfelelően irányadók. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt elvek sérelme több aspektusban is felmerül.
- [20] Egyrészt sérül a törvényi meghatározottság követelménye, mivel a Kúria olyan tényállásra terjesztette ki a KR. 20/A. § (3) bekezdése szerinti tilalmat, amely annak nyelvtani értelmezéséből nem következik, amelyet a jogalkotó nem a tilalom alá eső magatartásként szabályozott. Álláspontja szerint a Kúria értelmezése nemcsak az Alaptörvénnyel, de a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII. 14.) IRM rendeletet is sérti.
- [21] Másrészt a *nullum crimen* elvből következő bírói jogalkotás és önkényes jogértelmezés tilalmával is ellentétes a támadott kúriai végzés. E körben a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának állásfoglalására, valamint a Kúria korábbi döntésére utalva azt hangsúlyozza, hogy a jogszabály szövegét a jogalkotó akaratának kell tekinteni, a jogalkotó céljának a normaszövegben kell megjelennie. Ezzel szemben a kúriai végzés megfordította az értelmezési módszerek sorrendjét, a teleologikus értelmezést részesítve előnyben a nyelvtanival szemben. Az indítványozó szerint a jogszabály szövegén kívüli forrásból kiinduló teleologikus értelmezés megnyitja az utat a jogszabályi rendelkezés tartalmának jogszabályon kívüli célhoz igazításához, ami egyértelműen önkényes jogértelmezéshez és jogalkalmazásához vezet. Álláspontja szerint nem képzelhető el jogállami, demokratikus jogrend abban az esetben, ha a bírói jogértelmezés az Alaptörvényre, vagy bármilyen egyéb, az eljáró bíró által meghatározott jogszabályon kívüli célra hivatkozással olyan tartalommal tölti ki a konkrét jogszabályi rendelkezést, amit az szövegszerűen nem tartalmaz, mivel az bírói önkénynek nyit teret és bírói jogalkotáshoz vezet.
- [22] Harmadrészt – a szintén a *nullum crimen* elvből levezethető – visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát is figyelmen kívül hagyta a Kúria az indítványozó szerint azzal,

hogy az MKR.-vel beiktatott szabályokat – a kérdéses szövegrészek vesszővel való elválasztását – vetítette az ellenőrzéskor hatályos jogszabálysövegre.

- [23] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [24] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. A követelménynek az indítvány megfelel, mivel az indítványozó jogi képviselője 2024. november 18. napján töltötte le a Kúria végzését, az alkotmányjogi panaszt 2025. január 17. napján terjesztette elő az indítványozó.
- [25] A panasz a befogadás jogorvoslatok kimerítésével kapcsolatos feltételének is eleget tesz, mivel a Kúria felülvizsgálati eljárásában az ügy érdemében született végzésével szemben a jogorvoslat kizárt. Az indítványozó jogi képviselője az Alkotmánybíróság előtti eljárásra kiterjedő, szabályszerű meghatalmazást csatolt az alkotmányjogi panaszhoz.
- [26] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [27] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló peres eljárás felperese volt, ezért nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [28] „Az Ügyrend 32. § (6) bekezdése értelmében alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye – arra tekintettel, hogy az eljárás még folyamatban van – a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben, kivéve, ha az a tartalma alapján – a Kúria kötelező utasítása miatt – az eljárást lezáró döntésnek minősül.” {1/2024. (I. 9.) AB határozat, Indokolás [47]}
- [29] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a Kúria az elsődleges kereseti kérelem tekintetében adott a megismételt eljárásra vonatkozó, kötelezően figyelembe veendő jogértelmezési iránymutatást. Az indítványozó további kereseti kérelmeinek és az azokkal kapcsolatos érveinek mikénti eldöntését – így azt, hogy a kiadványok népszerűsítik-e a homoszexualitást, az uniós jogba ütköző-e a szabályozás, a kiadó eljárásba vonása szükséges lett volna, a határozathozatalra az arra nyitva álló idő letelte után került sor, sérti a hatósági mérlegelés az ügyfélegyenlőséget, okszerűtlen, észszerűtlen és aránytalan – nem determinálta. Erre figyelemmel a Kúria támadott határozata nem tekinthető olyan, az ügy érdemében hozott vagy az eljárást befejező

egyéb döntésnek, amely alkotmányjogi panasszal támadható lenne {vö. 3070/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [21]}

- [30] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére az indítványt visszautasította.

Budapest, 2025. július 8.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Polt Péter s. k.,
alkotmánybíró